

Divizní generál Hugo VOJTA

* 11. 4. 1885 Tábor

† 28. 9. 1941 Praha - Ruzyň

Ti, kteří ho znali tvrdili, že generál Vojta byl „statečný voják, který nepocházel zbůhdarma z Tábora. Byl táboritou tělem i duší...“ Proto se nikdy nevzdával, zůstal generálem za všech okolností, i před německou popravčí četou v Praze - Ruzyň ...

Narodil se v rodině táborského obchodníka s koloniálním zbožím, která brzy prošla v celém kraj svou početností. Nelze se divit, neboť Marie Vojtová přivedla na svět celkem 23 dětí! Hugo byl čtvrtý v pořadí. Avšak smrt v jejich řadách byla neúprosná. Umíraly i v dospělém věku a jejich matka drazce splácela svou dřívější radost drtivými pohledy do otevřených hrobů. V roce 1905 onemocněl i jejich otec na zápal slepého střeva, kterému podlehl. Matka zůstala s devíti dětmi sama a bez prostředků. Přesto Hugo úspěšně absolvoval reálku v Českých Budějovicích.

Studia na České vysoké škole technické (stavební obor) sice nedokončil, ale vzápětí složil na pražské univerzitě zkoušky ze státního účetnictví a nastoupil životní dráhu úředníka.

Přerušila ji první světová válka, kdy Vojta jako záložní důstojník rakousko-uherské armády musel nastoupit vojenskou službu. Před odchodem na frontu ještě absolvoval jezdeckou důstojnickou školu a poté byl přidělen k 44. polnímu dělostřeleckému pluku. Prošel srbskou, italskou i ruskou frontou, kde během známé Brusilovy ofenzívy - 28. června 1916 - přeběhl k Rusům. Pracoval potom v samosprávě zajateckého tábora v Caricynu, kde se také přihlásil do československých legií.

Dnem 1. září 1917 byl sice přidělen do důstojnického kurzu pěchoty v Borispolu, ale už od října nastoupil službu u dělostřelectva, kterému v podstatě zůstal věrný po celou dobu své vojenské kariéry. Do vlasti se po sibiřské anabázi vrátil XXIV. lodním transportem - 9. července 1920 - v hodnosti podplukovníka, který nakonec v rámci Československého vojska na Rusi zastával funkci velitele dělostřelectva druhé divize.

O jeho vojenských kvalitách vypovídají i udělená vyznamenání za první světové války jako řád svatého Stanislava II. třídy s meči, řád M. R. Štefánika Sokol s meči, britský důstojnický kříž (M. C.), italský válečný kříž i francouzská Čestná legie.

Krátce po svém příjezdu do vlasti se rozhodl pro službu v tvořící se Československé armádě. Po krátkém působení na Zemském vojenském velitelství v Brně odešel do Opavy, kde od ledna 1921 velel 8. dělostřelecké brigádě. Ve svých osmatřiceti letech byl už jmenován brigádním generálem, ale to již téměř rok působil jako přednosta dělostřeleckého oddělení dělostřeleckého a zbrojního odboru Ministerstva národní obrany. Poté byl ustanoven zástupcem přednosty tohoto odboru a současně působil ve správní radě Československé zbrojovky v Brně.

Někdy v této době se do Čech vrátila jeho matka, která krátce před první světovou válkou odjela za jednou ze svých dcer do Buenos Aires. Pocit štěstí a radosti brzy vystřídal smutek, neboť se opět musela dívat do hrobu svého dítěte... Kdosi ji potom pronajal malý ostrůvek při pobřeží Argentiny, kde jednou při polní práci našla dopis od syna, pohozený uprostřed zeleniny. Byl již promočen a celý vybledlý od palčivého slunce. (Lodní posádky vyhazovaly dopisy omotané kolem dřeva za jízdy kolem ostrůvku.) Hugo Vojta byl nemocen a žádal svoji maminku, aby se k němu vrátila. Nemohla odepřít a tak se po desetiletém pobytu v Jižní Americe rozhodla vrátit domů. Svého syna vyléčila z těžké nemoci několikaletou přísně dodržovanou dietou.

Od poloviny dvacátých let potom generál Vojta působil na Slovensku jako velitel dělostřelectva Zemského vojenského velitelství nejdříve v Košicích a od podzimu 1930 v Bratislavě. Mezitím, v roce 1925, absolvoval kurz dělostřelecké taktiky ve francouzských Metách a rok nato generálský kurz v Praze.

Během zářijové mobilizace 1938 divizní generál Vojta zastával funkci velitele dělostřelectva III. armády. Po Mnichově často dojížděl do Prahy, kde navázal úzký kontakt s řadou vyšších důstojníků, jejichž názory na situaci, její budoucí vývoj a československé možnosti byly v podstatě totožné s jeho. Byli to zejména generálové S. Ingr., A. Eliáš, J. Bílý, B. Neuman, S. Vojcechovský, J. Netík, plukovník J. Vedral, podplukovníci Č. Kudláček, V. Kropáček a mnozí jiní budoucí členové Obrany národa.

Když se vláda druhé republiky v březnu 1939 rozhodla „aby se udělal na Slovensku pořádek a aby pořádek udělala armáda“, pověřila tímto úkolem právě generála Vojtu, který tehdy de facto vykonával funkci Zemského vojenského velitele v Bratislavě. Avšak krátce po vyhlášení mimořádného stavu na Slovensku dostal Vojta rozkazy, aby armáda nezasahovala...

Jeho postoj k 15. březnu byl jednoznačný. Již v Bratislavě před návratem do Prahy (odjel s posledním transportem Čechů ze Slovenska 27. března 1939) nekompromisně prohlásil stejně jako generál Bílý, že armáda musí do podzemí. Armádě věřil. Zdůrazňoval, že Mnichovem nebyla poražena a že nezdadila. Uvědo-

moval si již tenkrát, že mnichovská dohoda neznamená pro Československo definitivní řešení a počítal se světovou válku. Její počátek odhadoval na jaro 1940, avšak nevylučoval už podzim 1939, když Německo získalo československou výzbroj a armádní sklady.

Generál Vojta se po příjezdu do Prahy stal spoluzakladatelem Obrany národa. Podnět k jejímu založení vzešel od Rady starších - generálů J. Bílého, S. Vojtechovského, A. Eliáše a Vojty, který potom stál v čele Zemského velitelství v Čechách v době jeho vytvoření. Měl všechny předpoklady pro ilegální činnost a také vyvinul neobyčejnou aktivitu. Pracoval zvláště mezi Sokoly, a proto byl později pro práci mezi nimi jako starý sokolský borec ústředním vedením vojenského odboje uvolněn. Na jeho místo v zemském vedení Čech nastoupil generál Bedřich Homola, dosavadní velitel pro Velkou Prahu.

Jeho matka později vzpomínala: „Co bylo potěšující v těch krutých chvílích, to byl pohled na tvrdou nepodajnou tvář Hugovu, který se nechtěl vzdát, i když nepřítel kolem sebe rozséval smrt, oheň a zkázu...“

Z vedoucích členů Obrany národa zůstal po prosincovém zatýkání na svobodě pouze generál Bílý, z dalších pak právě Vojta a Homola. V době pronásledování, kdy se veškerá ilegální činnost zastavila, skrývali se všichni (od prosince 1939 do února 1940) mimo hlavní město. Avšak po návratu do Prahy 13. února 1940 byl Vojta gestapem přece jen zatčen.

Za první heydrichiády byli mezi prvními souzenými stanným soudem v Praze členové Obrany národa, její první garnitura. Hned následující den po zatčení ministerského předsedy Aloise Eliáše, na svatého Václava 1941, byl zastřelen generál Bílý, F. Horáček a také Hugo Vojta. Stejně jako ostatní zůstal generálem, který se nevzdává, který vede a dává příklad...

PhDr. Zdeněk Vališ